

Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu

08-130 Kotuń, ul. Wiejska 9

Tel. (25)641 44 40, tel. kom. 606 985 413

Muzeum czynne od wtorku do soboty: 10.00-16.00

Grupy zorganizowane prosimy zgłaszać wcześniej telefonicznie.

Ze względu na szczupłość obsady kadrowej (2 x ½ etatu) wskazane jest

wcześniejsze zgłaszanie również przyjazdów indywidualnych

Przewodnicy muzealni: Zbigniew Todorski i Paweł Karabin.

Ceny biletów: normalny – 4 zł., ulgowy – 2 zł.

Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu – Oddział Muzeum Regionalnego w Siedlcach mieści się w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej. Powstało w 1982 roku jako społeczne, powołane uchwałą Zarządu OSP w Kotuniu. W powstanie i rozwój muzeum zaangażowanych było wiele osób. Z ramienia OSP pracami kierował 11-osobowy Komitet Organizacyjny pod przewodnictwem naczelnika OSP Zbigniewa Todorskiego. Pomoc wojewódzkich władz pożarniczych i administracyjnych oraz Muzeum Okręgowego w Siedlcach i Urzędu Gminy w Kotuniu pozwoliła na szybkie sfinalizowanie prac organizacyjnych i modernizację pomieszczeń strażnicy przeznaczonych na potrzeby muzeum, a ofiarność strażaków województwa siedleckiego pomnożyła liczbę muzealiów.

Zarządzeniem Wojewody Siedleckiego, płk. dypl. pilota Janusza Kowalskiego, z 30.09.1983 r. Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu zostało przekształcone w Oddział Muzeum Okręgowego w Siedlcach. Posiadało wówczas 267 muzealiów w 2 pomieszczeniach o łącznej powierzchni 84,70 m².

Genezę, historię tworzenia i rozwój muzeum oraz prezentację posiadanych zbiorów, które liczą na koniec 2015 roku 455 muzealiów technicznych i 704 artystyczno-historyczne, zawierają, napisane przez Zbigniewa Todorskiego i wydane przez Muzeum Regionalne w Siedlcach, książki:

1. Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu Oddział Muzeum Regionalnego w Siedlcach w latach 1982-2007, Kotuń – Siedlce 2008,
2. 30 lat Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu. Stała wystawa w latach 1983-2013, Kotuń 2014.

W latach 1984-1985 przeprowadzono kapitalny remont i rozbudowę remizy OSP, na który, dzięki staraniom Wacława Kruszewskiego, dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach, pozyskano z Funduszu Rozwoju Kultury kwotę 10.000.000 zł.. W latach 1987-1988 wybudowano w czynie społecznym z materiałów zakupionych przez Urząd Gminy w Kotuniu i Muzeum Okręgowe w Siedlcach wiatę na zabytkowe pojazdy. W 2006 r.

przeprowadzono remont i modernizację pomieszczeń muzeum z wymianą drzwi i okien z funduszu Samorządu Województwa Mazowieckiego, pozyskanego przez Muzeum Regionalne w Siedlcach oraz Urzędu Gminy w Kotuniu i Zarządu Wojewódzkiego Związku OSP RP w Warszawie. Wykonane prace poprawiły funkcjonalność i estetykę wnętrza. W 2013 r., podczas kapitalnego remontu remizy OSP, wykonanego przez Urząd Gminy w Kotuniu, przy wsparciu funduszu unijnego, wykonano centralne ogrzewanie i wymieniono starą instalację elektryczną na nową oraz ocieplono budynek i wymieniono pokrycie dachu z częściową przebudową strychu nad muzeum. Wykonanie ogrzewania i nowa instalacja elektryczna poprawiły warunki pracy w muzeum i oświetlenie sal wystawowych.

Muzeum zabezpiecza relikty kultury polskiego pożarnictwa stanowiące część kultury polskiego narodu. Jest licznie odwiedzane przez wycieczki i turystów indywidualnych. Muzeum to, chętnie odwiedzane przez dzieci, młodzież i dorosłych, pomaga w rozwijaniu zainteresowań tą szczególną służbą społeczną, jaką jest działalność OSP. Placówka ta podnosi także poziom kultury patriotycznej, uczy umiejętności wykrywania związków między działalnością OSP a postępem technicznym i tym samym stanowi pewną inspirację dla twórczości technicznej młodzieży szkolnej i dorosłych.

Obecnie, po rozbudowie obiektu, eksponaty rozmieszczone są w kilku salach o łącznej powierzchni 254,85 m². Sposób rozmieszczenia eksponatów pozwala na poznanie zachodzących zmian w wyposażeniu technicznym straży pożarnych od połowy XIX do końca XX wieku. Wystawę muzealiów technicznych uzupełniają fotografie, ryciny i plakaty, prezentujące zasady działania sprzętu gaśniczego oraz ubiór i sposoby pracy strażaków podczas działań gaśniczych. W 2015 roku wykonano 3 wystawy stałe zdjęć w antyramach, ukazujące manewry strażackie i gaszenie pożarów na terenie gminy Kotuń i wielkiego pożaru rafinerii nafty w Czechowicach-Dziedziicach w 1971 roku, podczas którego spaleni uległo ponad 40 ratowników, a około 100 uległo poparzeniu. Muzealia artystyczno-historyczne ukazujące kulturę polskiego pożarnictwa i działalność pozaoperacyjną straży pożarnych wyeksponowane są głównie w sali tradycji o powierzchni 64,00 m².

Zbiory muzeum zgrupowane są w 4 stałych wystawach:

1. Rozwój techniki pożarniczej od połowy XIX do końca XX w.
2. Podręczny sprzęt gaśniczy.
3. Zabytkowe pojazdy pożarnicze.
4. Kultura polskiego pożarnictwa.

Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu posiada najbogatszą w Polsce kolekcję sikawek ręcznych przenośnych. Zgromadzono tu 21 różnych sikawek produkowanych w Warszawie, Grodzisku Mazowieckim i Lwowie. Najcenniejszą z nich jest sikawka z 1 połowy XIX w. z oryginalną drewnianą podstawą. Była na wyposażeniu miasta Sokołowa Podlaskiego jeszcze przed powstaniem straży pożarnej. Ekspонатem związanym z historią Polski jest ręczna sikawka przewoźna, wyprodukowana w Fabryce Maszyn i Odlewni „Józef Troetzer i S-ka” w Warszawie, która była na wyposażeniu kompani kolejowej Kotuń podczas obrony mostu kolejowego na rzece Kostrzyń we wrześniu 1939 r. Do cenniejszych zalicza się sikawka wyprodukowana w 1891 r. w Fabryce sikawek i przyrządów pożarniczych „Unia Strażacka” sp. z o. o. we Lwowie. W muzeum są do sprzedaży pocztówki z najcenniejszymi sikawkami ręcznymi przenośnymi z opisami naukowymi.

W kolekcji muzeum jest 21 różnych motopomp fabryk polskich i zagranicznych. Do najcenniejszych zaliczają się: motopompa m-ki „Polonia I-2/36, wyprodukowana w 1935 r. w Fabryce Narzędzi Pożarniczych „Strażak” L. Piętka, A. Płoski i G. Szołowski w Warszawie; motopompa m-ki „Silesia”, typ S.I.O., wyprodukowana w latach 30. XX w. w Fabryce Pomp Karol Ochsner i Syn w Bielsku (Śląsk) oraz motopompa m-ki „Leopolia”, typ M-800, wyprodukowana w 1943 r. w Fabryce A. Steinhagen i H. Stransky w Warszawie.

W kolekcji muzeum są samochody: samochód pożarniczy GM-8, m-ki „Bedford” z podwoziem wykonanym w 1949 r. w Anglii, z nadwoziem wykonanym w 1951 r. w Polsce w Sanockiej Fabryce Wagonów „Sanowag” w Sanoku; samochód pożarniczy GBM-2/8, m-ki Star 20, wyprodukowany w 1953 r. w Sanockiej Fabryce Wagonów „Sanowag” w Sanoku oraz samochód pożarniczy GBM, m-ki ZIS 151, wyprodukowany 16.09.1952 r. w Moskiewskiej Fabryce Samochodów im. Lichaczowa (dawniej im. Stalina) w Moskwie (ZSRR). Muzeum posiada do sprzedaży pocztówkę z tym samochodem z opisem naukowym.

W zbiorach są bogate kolekcje sprzętu alarmowego i łączności, pochodni naftowych, hełmów, pasów, toporków, aparatów oddechowych, gaśnic, bosaków, węży tłocznych i ssawnych, prądownic wodnych i pianowych, rozdzielaczy, łączników do węży, smoków i innego drobnego sprzętu.

Ciekawymi eksponatami są: niemiecki agregat spalinowy do oddymiania pomieszczeń z 1974 roku oraz tarcza azbestowa do ochrony prądownika przed promieniowaniem ognia i syrena wirnikowa napędzana silnikiem spalinowym, używana przed zastosowaniem silników elektrycznych.

W sali tradycji zgromadzono ciekawe kolekcje sztandarów, dyplomów, zdjęć, odznaczeń, dystynkcji, medali i innych przedmiotów obrazujących dzieje straży pożarnych. Szczególnie cennymi muzealiami są reklamówki firm produkujących wyposażenie dla straży pożarnych przez rok 1939 i w czasie okupacji niemieckiej w latach 1939-1944 oraz katalogi części zamiennych motopomp.

Najstarszym sztandarem jest proporzec Straży Ogniowej Ochotniczej w Miedznej z 1907 r. Unikatem jest sztandar OSP Wronów, wykonany w 1925 r. przez artystkę ludową, Felicję Supeł. Płat sztandaru utkany został na krosnach, na nim wyhaftowano napisy i emblemat strażacki, a na drugiej stronie naszyto obraz św. Floriana, namalowany farbami olejnymi na białym płótnie.

Najstarszym eksponatem historycznym jest tabliczka ubezpieczeniowa z białego metalu Drugiego Rosyjskiego Towarzystwa Ubezpieczeniowego od Ognia z 1835 r. z Sokołowa Podlaskiego.

Cennym uzupełnieniem zbiorów są unikatowe dziś plakaty z początku lat 80. XX w. ze zdjęciami z akcji gaśniczych i różnorodnej działalności Ochotniczych Straży Pożarnych, uzupełnione opisami. W ekspozycji jest plakat, jedyny jaki zachował się w Polsce, przedstawiający pożar domu z dużym płomieniem w kształcie głowy koguta (czerwonego kura).

Muzeum posiada bogaty zbiór biblioteczny literatury pożarniczej i archiwum, z którego korzystają studenci podczas pisania prac magisterskich.

Tekst do publikacji opracował Zbigniew Todorski.

Autor zdjęć; Zbigniew Todorski.

{gallery}muzeum:::1{/gallery}